

A

a capo di qc/qn | na czele czegoś/kogoś

a causa di qc/qn | z jakiegoś/czyjegoś powodu

a cielo aperto | pod gołym niebem

a condizione che [+cong.] | pod warunkiem, że

a fianco a qc/qn | obok czegoś/kogoś

a memoria di qc/qn | ku pamięci czegoś/kogoś

a partire da qc/qn | począwszy od czegoś/kogoś

a seconda di qc | w zależności od czegoś

a seguito di qc | po czymś, w wyniku czegoś

a titolo di conferma di qc | na potwierdzenie czegoś, tytułem potwierdzenia czegoś

a tutt'oggi | po dziś dzień

a volontà | do woli

a.C. (avanti Cristo) | p.n.e., przed naszą erą, przed Chrystusem

abbellire qc/qn (io abbellisco) | upiększać, ozdabiać coś/kogoś

abituale | zwyczajowy

abituamente | zwyczajowo

accanto a qc/qn | obok czegoś/kogoś

accelerare | przyspieszać

accennare a qc/a qn di qc | wspominać, napomykać o czymś/komuś o czymś

accolto con qc | przyjęty w jakiś sposób

accovacciato | skulony

accusare qn di qc | oskarżać kogoś o coś

acquistare qc | pozyskiwać, nabywać coś

acquistare importanza | nabierać znaczenia

adatto | odpowiedni, adekwatny

affermare qc | twierdzić, utrzymywać coś

affidare qc a qn | powierzać coś komuś

affiggere un cartellone pubblicitario, una foto (p. pass. affisso, p. remote io affissi, tu affiggesti) | wieszać, rozwieszać plakat reklamowy

affollato di qn | wypełniony, zatłoczony kimś

aggiungere qc a qc (p. pass. aggiunto, p. remoto io aggiunti, tu aggiungesti) | dodawać coś do czegoś

ai piedi di qc | u stóp czegoś

al chiuso di qc | w zamknięciu, w ścianach czegoś

al margine di qc | na marginesie czegoś

al secolo | w życiu świeckim

al tempo stesso | jednocześnie

all'aria aperta | na świeżym powietrzu

all'epoca | wówczas, wtedy

all'estero | za granicę

all'incrocio con qc | na skrzyżowaniu z czymś

all'interno di qc | wewnątrz czegoś

all'interno | wewnątrz

all'ombra di qc | w cieniu czegoś

alla vigilia di qc | w przeddzień czegoś

allo stesso tempo | jednocześnie

allontanarsi da qc/qn | oddalać się od czegoś/kogoś

alternato | naprzemienny

altri non è che | nie jest nikim innym jak

altrove | gdzie indziej

amaro | gorzki

ambito da qn/per qn | upragniony, pożądany przez kogoś/dla kogoś

ammirare qc/qn | podziwiać coś/kogoś

ammonire qn (io ammonisco) | ostrzegać, upominać kogoś

ampio | szeroki, obszerny

analcolico | bezalkoholowy

andare in onda | być emitowanym

apparire (io appaio, aus. essere, p. pass. apparso, p. remoto io apparvi, tu apparisti) | ukazywać się, pojawiać się

appartenente a qc/qn | należący do czegoś/kogoś

appartenere a qc/ qn (io appartengo, p. remoto io appartenni, tu appartenesti) | należeć do czegoś/kogoś

appieno | w pełni

apprezzato | ceniony

appunto | właśnie

ardere qc/qn (p. pass. arso, p. remoto io arsi, tu ardesti) | palić coś/kogoś

ardito | śmiały, odważny

arricchire qc/qn (io arricchisco) | wzbogacać coś/kogoś

arricchirsi (io mi arricchisco) | bogacić się

arricchito da qc/qn | wzbogacony czymś/ przez kogoś

assassinare qn | zamordować kogoś

assistere a qc | być świadkiem czegoś

assumere il rango di qc (p. pass. assunto, p. remoto io assunsi, tu assumesti) | zyskiwać rangę czegoś

assumersi il compito di fare qc (p. pass. assunto, p. remoto io mi assunsi, tu ti assumesti) | podejmować się jakiegoś zadania

attestato da qc/qn | poświadczony przez coś/ kogoś

attirare qc/qn | przyciągać coś/kogoś

attribuire qc/qn a qc/qn (io attribuisco) | przypisywać coś/kogoś czemuś/komuś

autosostenersi | utrzymywać się samodzielnie

avanzato da qn | wysunięty przez kogoś (o propozycji, pomysłe)

B

Bacco | Bachus

Bellico | wojenny

benché [+cong.] | chociaż

bisogna fare qc | należy coś zrobić

brevettare qc | opatentować coś

bronzer | zrobiony z brązu

Bruges | Brugia

C

cambiare qc/qn in meglio (in questo significato, aus. essere) | zmieniać coś/kogoś na lepsze

camminare | chodzić, spacerować

catturare qn | łapać kogoś

cedere qc a qn | odstępować coś komuś

celebre (superlativo: celeberrimo) | słynny

celebre per qc | znany z czegoś

centenario | stuletni

certo | niejaki, pewien

chiacchierare con qn | rozmawiać, gadać z kimś

chiedere a qn il permesso di fare qc (p. pass. chiesto, p. remoto io chiesi, tu chiedesti) | prosić kogoś o pozwolenie, żeby coś zrobić

circondare qc/qn | otaczać coś/kogoś

circondarsi di qc/qn | otaczać się czymś/kimś

collegato da qc | połączony czymś

come pure | jak również

commissionare qc a qn | zlecać coś komuś

conparire (io compaio, aus. essere, p. pass. comparso,

p. remoto io comparvi, tu comparisti) | pojawiać się

comprendere qc (p. pass. compreso, p. remoto io compresi, tu comprendesti) | zawierać, obejmować coś

comprensibile a qn | zrozumiały dla kogoś

comprovato | potwierdzony, udokumentowany

comunemente | powszechnie

comunque | jednak

concedersi qc (p. pass. concesso, p. remoto io mi concessi, tu ti concedesti) | pozwalać sobie na coś, zafundować sobie coś

concentrico | współśrodkowy

concludere qc (p. pass. concluso, io conclusi, tu concludesti) | kończyć coś

condurre qc (io conduco, p. pass. condotto, p. remoto io condussi, tu conducesti) | prowadzić coś, kierować czymś (np. badania, śledztwo)

conferito da qn | przyznawany przez kogoś

confermare qc a qn | potwierdzać coś komuś

confondere qc/qn con qc/qn (p. pass. confuso, p. remoto io confusi, tu confondesti) | mylić coś/kogoś z czymś/ kimś

conseguentemente a qc | na skutek czegoś

conseguire la licenza elementare | uzyskiwać dyplom szkoły podstawowej

considerare | brać po uwagę

considerare qc [+aggettivo] | uważać coś za jakieś

considerato qc/qn | uważany za coś/kogoś

constare di qc | składać się z czegoś

contagiare qn | zarażać kogoś

contare su qc/qn | liczyć na coś/kogoś

conveniente | korzystny

convincere qn a fare qc (p. pass. convinto, p. remoto io convinsi, tu convincesti) | przekonywać kogoś do zrobienia czegoś

corretto | poprawny

cosiddetto | tak zwany

costellato da qc/qn | usłany, usiany czymś/kimś

costituire qc (io costituisco) | stanowić coś

costituito da qc/qn | złożony z czegoś/kogoś

costretto a qc | zmuszony do czegoś

costretto a qc/fare qc | zmuszony do czegoś/robienia czegoś

costringere qn a qc / qn a fare qc (p. pass. costretto, p. remoto io costrinsi, tu costringesti) | zmuszać kogoś do czegoś/do zrobienia czegoś

crescente | rosnący, rozwijający się

culminare con qc | kończyć się czymś

curvare | zakręcać, skręcać

custodito | przechowywany, też: strzeżony

D

da allora in avanti | od tamtego momentu

da giardino | ogrodowy

dal momento che | zważywszy że

dal Nulla | znikąd

dal punto di vista [+aggettivo] | z jakiegoś punktu widzenia

dannato | przeklęty, piekielny, okropny

dare i natali a qc/qn | być miejscem narodzin/urodzenia czegoś/kogoś

dare uno sguardo

dentro | zaglądać, zerkać do środka

dato che | zważywszy na fakt, że

dedicarsi a qc/qn | poświęcać się czemuś/komuś

degn | godny

derivare da qc/qn | pochodzić od czegoś/kogoś

descrivere qc/qn a qn (p. pass. descritto, p. remoto io descrissi, tu descrivesti) | opisywać coś komuś

desistere da qc (p. pass. desistito, p. remoto io desistetti/desistei, tu desistesti) | wycofywać się, rezygnować z czegoś

di beneficenza | dobroczynny

di fatto | rzeczywiście, de facto

di fronte a qc/qn | naprzeciw czegoś/kogoś

di maggiore fama | najślynniejszy

di mezza età | w średnim wieku

differenziarsi da qc/qn | odróżniać się od czegoś/kogoś

diffidente nei confronti di qc/qn | nieufny w stosunku do czegoś/wobec kogoś

diffondersi (p. pass. diffuso, p. remoto io mi diffusi, tu ti diffondesti) | rozpowszechniać się, rozprzestrzeniać się

dipingere in/di [+colore] (p. pass. dipinto, p. remoto io dipinsi, tu dipingesti) | malować na jakiś kolor

distante | odległy

distinguere qc/qn da qc/qn (p. pass. distinto, p. remoto io distinsi, tu distinguesti) | odróżniać coś/kogoś od czegoś/kogoś

divenire (aus. essere, p. pass. divenuto, p. remoto io divenni, tu divenisti) | stawać się

diventare qc/qn (aus. essere) | stawać

dividere qc (in x parti) (p. pass. diviso, p. remoto io divisi, tu dividesti) | dzielić coś (na ileś części)

diviso da qc/qn | podzielony przez coś/kogoś

diviso in qc | podzielony na coś

dubbio (pl. dubbi) | wątpliwy

durante [+sostantivo] | podczas czegoś

durante qc [+sostantivo] | podczas czegoś

E

è errato fare qc | jest błędem robienie czegoś

ebbene sì | otóż tak

eccezionale | wyjątkowy

ennesimo | enty, kolejny, któryś z kolei

entrambi (f. pl. entrambe) | oba, oboje, obydwa

entrarci con qc/qn | mieć związek, coś wspólnego z czymś/kimś

esagerare | przesadzać

esiliare qn | zsyłać na wygnanie kogoś

esitare a/nel fare qc | wahać się coś zrobić

esposto | wystawiony

essere impegnato in qc | być czymś zajęтым, być w coś zaangażowanym

essere in debito verso/con qc | być komuś dłużnym, zawdzięczać coś komuś

essere inserito tra qc | być uwzględnionym pośród czegoś

essere soliti fare qc | mieć w zwyczaju coś robić

essere/venire accusato di qc | zostać oskarżonym o coś

estendere qc a qc (p. pass. esteso, p. remoto io estesi, tu estendesti) | rozciągać coś na coś

estendersi fra qc e qc (p. pass. esteso, p. remoto io mi estesi, tu ti estendesti) | rozciągać się między czymś a czymś

esterno | zewnętrzny

estraneo | obcy (np. o osobie)

estromettere qn da qc (p. pass. estromesso, p. remoto io estromisi, tu estromettesti) | wykluczać, usuwać, wydaląć kogoś z czegoś

F

far avere qc a qn | dostarczać coś komuś

far parte di qc | być częścią, wchodzić w skład czegoś

far saltare qc | wysadzać coś (w powietrze)

fare attenzione a qc/qn | uważać na coś/kogoś

fare parte di qc (io faccio, p. pass. fatto, p. remoto io feci, tu facesti) | być częścią czegoś

fermarsi | zatrzymywać się

festeggiare qc/qn | świętować, obchodzić coś, uhonorować kogoś

fiancheggiare qc | rozciągać się wzdłuż czegoś

fiducioso in qc | wierzący w coś

fingersi qn (p. pass. finto, p. remoto io finsi, tu fingesti) | udawać kogoś

fino ad ora | do tej pory

firmare qc | podpisywać coś

fluido | płynny

folle | szalony

fondare qc (p. remoto io fondai, tu fondasti) | zakładać coś (np. miasto, firmę)

frantumato | rozbity

frequentato | uczęszczany

frotto | smażony

fuori da qc | poza czymś, na zewnątrz czegoś

G

generoso | hojny

gettare confusione su qc | wprowadzać zamieszanie w jakiejś sprawie

gettare le basi di qc | kłaść podwaliny czegoś/pod coś

gettare qc/qn in qc | wrzucać, wyrzucać coś/kogoś gdzieś/do czegoś

Ginevra | Genewa

Giovanni Battista | Jan Chrzciciel

giungere a qc (aus. essere, p. pass. giunto, p. remoto io giunsi, tu giungesti) | docierać do czegoś

giustiziare qn | stracić kogoś, wykonać wyrok śmierci na kimś

gli Achei | Achajowie, starożytne plemię greckie

godere di qc | cieszyć się czymś

governare qc | rządzić czymś

gradualmente | stopniowo

grandioso | okazały, wspaniały

I

i famigliari (pl.) | rodzina, członkowie rodziny

i Lupi grigi | Szare Wilki, założona w latach 60., ultraprawicowa turecka organizacja terrorystyczna

i risvolti comici (pl.) | komiczne reperkusje

i servizi segreti | tajne służby

il baccalà mantecato (pl. i baccalà) | krem z suszonego i solonego dorsza

il battistero | baptysterium

il Bel Paese | określenie używane w odniesieniu do Włoch

il biglietto | karteczka, bilecik

il bouzouki (pl. i bouzouki) | buzuki, instrument strunowy, szarpany, podobny do lutni

il braccio (con questo significato pl. i bracci) | ramię (konstrukcji)

il cachemire | kaszmir

il caftano | rodzaj długiej i szerokiej sukienki, z szerokimi rękawami

il cammeo | kamea, szlachetny lub półszlachetny kamień z wypukłą rzeźbą

il campanile | dzwonnica

il canto popolare | pieśń ludowa

il capolavoro | arcydzieło

il capolavoro d'arte | arcydzieło sztuki

il capomastro (pl. i capomastri/ i capimastri) | mistrz murarski

il capostipite | założyciel rodu, protoplasta

il carciofo | karczoch

il cardellino | szczygieł

il cibo | jedzenie, żywność

il cielo | niebo

il cittadino (f. la cittadina) | obywatel/-ka, mieszkaniec/-ka

il colle | wzgórze

il colpo di scena | przełom, zwrot akcji

il compito | zadanie

il complotto | spisek, zmowa

il componimento | utwór

il conte (f. la contessa) | hrabia/-ina

il convegno | zjazd, spotkanie

il corpo | ciało

il corridoio | korytarz

il cosiddetto | tak zwany

il crogiolo | tygiel

il crostino | grzanka

il cubetto | kostka, kosteczka

il decennio (pl. i decenni) | dziesięciolecie, dekada

il desiderio (pl. i desideri) | pragnienie, marzenie

il dipinto | obraz

il disegno | rysunek

il diverbio | kłótnia, sprzeczka

il divo (f. la diva) | gwiazda

il duca (f. la duchessa) | książę/księżna

il duomo | katedra

il favore | przysługa

il felino | kot (w znaczeniu przedstawiciela tej podrodziny ssaków)

il fermalibri (pl. i fermalibri) | podpórka do książek

il flauto | flet

il francobollo | znaczek

il fregio (pl. i fregi) | fryz, pas dekoracyjny zdobiący elewacje budynków, ściany, meble, naczynia, itp.

il frequentatore (f. la frequentatrice) di qc | bywalec/-czyni czegoś

il ghiaccio | lód

il giglio | lilia

il giocatore d'azzardo (f. la giocatrice d'azzardo) | hazardzista/-ka

il gioielliere | jubiler

il granduca (f. la granduchessa) | wielki książę/księżna

il gruppo di potere | grupa władzy

il lascito | zapis, legat

il legame | związek

il lessico | słownictwo

il lino | len

il Lungarno | ulica, bulwar wzdłuż rzeki Arno (vedi Box)

il maglificio (pl. i maglifici) | zakład dziewiarski

il mandolincello | instrument strunowy szarpany, podobny do mandoli

il manicomio (pl. i manicomi) | szpital psychiatryczny

il mattone | cegła

il Medioevo | Średniowiecze

il monumento | zabytek

il nemico | wróg

il paese del Sol Levante | kraina wschodzącego słońca

il palazzo | budynek, też: pałac

il panorama (pl. i panorami) | krajobraz

il particolare | szczegół

il partigiano | partyzant

il passaggio su qc
(pl. i passaggi) | przejście nad czymś

il patrimonio | dziedzictwo, też: majątek, bogactwo

il percorso di formazione | ścieżka kształcenia/edukacji, proces zdobywania wiedzy i doświadczeń

il per corso | trasa, ścieżka, też: *przen.* podróż

il pesce | ryba

il pezzo | kawałek

il ponte | most

il portico | portyk

il potere | władza

il premio (pl. i premi) | nagroda

il principe (f. la principessa) | książę/księżniczka

il principio (pl. i principi) | początek

il proprietario | właściciel

il punto di arrivo | meta, etap końcowy

il punto di partenza | punkt wyjścia, start

il punto di riferimento | punkt odniesienia

il quadro | obraz

il quartiere | dzielnica

il ramo | gałąź

il rampollo | potomek

il rapimento | porwanie

il re (pl. i re; f. la regina) | król/królowa

il Regio Esercito | Wojsko Królewskie

il repertorio | repertuar

il retroscena (pl. i retroscena) | tło, kulisy

il ribes nero | czarna porzeczka

il Rinascimento | Renesans, Odrodzenie

il rito | rytuał

il ritorno | powrót

il rogo (pl. i roghi) | stos

il romanzo | powieść

il salume | wędlina, kielbasa

il sapore | smak

il sarto | krawiec

il sindacato | związek zawodowy

il soprannome | przydomek, pseudonim

il sostegno | wsparcie, poparcie

il successore (f. la succeditrice) | następcza/-czyni

il susseguirsi | następowanie po sobie

il tamburo | *archit.* bęben, tambur

il tesoro | skarb

il tifoso (f. la tifosa) | kibic

il transetto | transept, nawa poprzeczna, położona prostopadle do nawy głównej kościoła zbudowanego na planie krzyża

il tribunale | sąd

il Tricolore | flaga włoska, *przen.* Włochy

il valore | wartość

il vaso dei Medici | waza medycejska

il viale | aleja

il vincitore (f. la vincitrice) | zwycięzca/-czyni

il visitatore (f. la visitatrice) | odwiedzający/-a

il/la coniuge | małżonek/-ka

il/la dipendente (pl. i/le dipendenti) | pracownik

il/la linguista (pl. i linguisti/le linguiste) | językoznawca

il/la responsabile di qc | osoba odpowiedzialna za coś

il/la testimone (pl. i/le testimoni) | świadek

il/la trafficante di merci | *dawn.* kupiec

illustre | wybitny

immancabile | nieodzowny, obowiązkowy

immenso | ogromny

impedire a qc/qn di fare qc (io impedisco) | nie pozwalać czemuś/komuś na zrobienie czegoś, powstrzymać coś/kogoś od zrobienia czegoś

impedire a qn di fare qc (io impedisco) | uniemożliwiać komuś robienie czegoś

impiccare qn | wieszać kogoś

imporre qc a qn (io impongo, p. pass. imposto, p. remoto io imposi, tu imponesti) | narzucać coś komuś

imprescindibile | nie do pominięcia, konieczny do uwzględnienia

in abbondanza | w dużych ilościach

in cerca di qc/qn | w poszukiwaniu czegoś/kogoś

in grado di fare qc | w stanie coś zrobić, zdolny do zrobienia czegoś

in legno | drewniany

in linea con qc | zgodnie z czymś

in particolare modo | w szczególny sposób

in tutta sicurezza | bezpiecznie

inalterato | niezmienny

incompiuto | niedokończony

inconfondibile | charakterystyczny, wyjątkowy, niepowtarzalny

incontestabile | niepodważalny

incuriosire (io incuriosisco) | zaciekawiać, intrygować

indissolubilmente | nierozdzielnie

indossare qc | wkładać coś na siebie, mieć coś na sobie (ubranie)

industriale | przemysłowy

inestimabile | nieoceniony

inestimabili | bezcenny, nieoceniony

infine | w końcu

influence | wpływowy

ingaggiato da qn | zatrudniony przez kogoś

ininterrottamente | nieprzerwanie

innanzitutto | przede wszystkim

inoltre | co więcej, poza tym

intatto | nietknięty

interamente | w całości

interno | wewnętrzny

interrogare qn | przesłuchiwać kogoś

intrecciarsi | przeplatać się

intuire qc (io intuisco) | wyczuwać, zgadywać coś

invertire qc | odwracać coś

irreversibilmente | nieodwracalnie

L

l'abitante (m./f.) | mieszkaniec/-nka

l'abitudine (f.) | przyzwyczajenie

l'accusa contro qn | oskarżenie kogoś

l'acume (m.) | bystrość, przenikliwość

l'alice (f.) | sardela, anchois

l'alleato | sojusznik

l'allume (m.) | alun potasowo-glinowy

l'altezza da terra | wysokość od ziemi, od podłoża

l'amante (m/f) | kochanek/-ka

l'ambiente (m.) | środowisko

l'anello | pierścień

l'Annunciazione | Zwiastowanie

l'appendice a qc | załącznik do czegoś

l'appunto | notatka

l'arcivescovo | arcybiskup

l'armatura | zbroja

l'arte orafa | sztuka złotnicza

l'artefice (m./f., pl. gli/le artefici) | twórca/-czyni, sprawca/-czyni

l'ascesa a qc (p.es. al potere) | dochodzenie do czegoś (np. do władzy)

l'assaggio (pl. gli assaggi) | niewielki kęs lub łyk, mała porcja na spróbowanie

l'astemio (f. l'astemia, m. pl. gli astemi) | abstynent/-ka

l'attaccamento a qc/ qn | przywiązanie do czegoś/kogoś

l'attentato | zamach

l'atto di nascita | akt urodzenia

l'attrito con qn | konflikt, zatarg z kimś

l'autoritratto | autoportret

l'avvelenamento | otrucie

l'avvento di qc/qn | nadejście czegoś/kogoś

l'azienda | firma

l'eccezione (f.) | wyjątek

l'ecclesiastico | duchowny

l'edificio (pl. gli edifici) | budynek

l'età | wiek

l'idea di fondo | pomysł przewodni

l'impiccagione (f.) | powieszenie

l'impiegato (f. l'impiegata) | pracownik, urzędnik/-czka

l'incarnazione (f.) | wcielenie

l'inchiesta | dochodzenie, śledztwo

l'indovinello | zagadka

l'influenza | wpływ

l'ingente somma (di denaro) | olbrzymia, ogromna suma (pieniędzy)

l'inquirente (m./f.) | śledczy, osoba prowadząca śledztwo

l'interezza | całość

l'interno | wewnątrz

l'introduzione di qc (f.) | wprowadzenie czegoś

l'inventore (f. l'inventrice) | wynalazca/-czyni

l'obbligo scolastico | obowiązek szkolny

l'oltrarno | dzielnice Florencji znajdujące się na lewym brzegu rzeki Arno

l'omicidio (pl. gli omicidi) | morderstwo, zabójstwo

l'onorificenza di Cavaliere del Lavoro | order Kawalera Pracy

l'opera | dzieło

l'origine di qc/qn | początek, pochodzenie czegoś/kogoś

l'ornamento | ozdoba

l'ostaggio (pl. gli ostaggi) | zakładnik/-czka

l'osteria | gospoda, tawerna

l'ufficio (pl. gli uffici) | biuro

l'unificazione (f.) | zjednoczenie

l'Unità d'Italia | Zjednoczenie Włoch

l'usanza | zwyczaj

l'usuraio (pl. gli usurai) | lichwiarz

la bambola | lalka

la bancarotta fraudolenta | oszukańcze bankructwo

la base | podstawa

la beata ignoranza | błoga nieświadomość

la betoniera | betoniarka

la bevanda | napój

la botte | beczka

la cacciata di qn da un posto | wygnanie kogoś skądś

la calle | typowa uliczka w Wenecji

la Camera nazionale della moda Italiano | Krajowa Izba Mody Włoskiej

la casata | ród

la caserma | koszary

la Cassazione | Sąd Kasacyjny

la cena | kolacja

la cenere vulcanica | pył wulkaniczny

la centina | krążyna, pomocnicza struktura podporowa, pozwalająca na wykonanie sklepień, łuków, itp.

la chitarra battente | gitara o metalowych strunach, służących do wytwarzania głośniejszego dźwięku

la ciaramella | szafamaja, instrument dęty, drewniany

la colazione | śniadanie

la collina | wzgórze

la comparsa di qc/qn | pojawienie się czegoś/kogoś

la composizione | skład

la congiura | spisek, zмова

la conquista | podbój

la corte | dwór

la cortina di ferro | żelazna kurtyna

la croce | krzyż

la crociera | skrzyżowanie transeptu z nawą

la culla | kołyska

la curiosità (pl. le curiosità) | ciekawostka

la curiosità | ciekawość

la denominazione | nazwa

la deposizione scritta | zeznanie pisemne

la diffusione di qc | rozpowszechnienie się czegoś

la dimensione | wymiar

la diminuzione | zmniejszenie, spadek

la donazione | dar, darowizna

la facciata | fasada

la fascetta | opaska

la fermata | przystanek

la fetta | plaster

la fonte di qc | źródło czegoś

la fonte | źródło

la fragranza | zapach

la gabbia | klatka

la goccia (pl. le gocce) | kropla

la gradazione alcolica | zawartość, stężenie alkoholu

la grappa | typowa włoska wódka z winogron

la legge marziale | stan wojenny

la lira pontiaca | kemancze, smyczkowy instrument strunowy

la loggia massonica (pl. le logge massoniche) | loża masońska

la lotta per qc | walka o coś

la lungimiranza | dalekowzroczność

la mandola | mandola, czterostrunowy instrument szarpany

la mente | umysł

la meraviglia | cud

la messa in scena | inscenizacja, przedstawienie

la metà (pl. le metà) | połowa

la miniera di sale | kopalnia soli

la miriade | miriada, niezliczoność

la miscela | mieszanka

la mondanità | światowość, światowe życie, też: śmietanka towarzyska

la nascita | narodziny

la navata | nawa

la paternità | ojcostwo

la penisola | półwysep

la percentuale | procent

la piadina | rodzaj okrągłego placka, podobnego do podpłomyka

la piana | równina, nizina

la pianta | plan

la pietra | kamień

la procura | prokuratura

la proliferazione | rozrost, namnażanie się

la pronuncia | wymowa

la prova | dowód

la raccolta | zbiór

la rapina | napad

la rassegna | przegląd

la regina | królowa

la requisizione | zajęcie, rekwizycja

la rete | sieć

la ricchezza | bogactwo

la ricerca di qc/qn | poszukiwanie czegoś/kogoś

la ricetta | przepis

la ripetizione | powtórzenie

la risposta | odpowiedź

la riunione | zebranie

la Sala Stampa | Biuro Prasowe

la salma | ciało, zwłoki

la sartoria | zakład krawiecki

la scalinata | schody

la scelta | wybór

la sede | siedziba

la semplicità | prostota

la sensibilità verso qc | wrażliwość na coś

la sfida | wyzwanie

la sfilata | pokaz mody

la società (pl. le società) | spółka

la soluzione | rozwiązanie

la sommità (pl. le sommità) | szczyt

la sorte | los

la spia | szpieg

la storia dell'arte | historia sztuki

la superpotenza | superpotęga

la svolta | przełom, punkt zwrotny

la tenuta | posiadłość

la tessera di iscrizione al conservatorio | legitymacja z konserwatorium

la testimonianza | zeznanie, też: świadectwo

la tintoria | farbiarnia, dziś też: pralnia chemiczna

la torre | wieża

la traccia (pl. le tracce) | ślad

la trama | fabuła

la tranquillità | spokój

la valle | dolina

la varietà di lingua (pl. le varietà) | odmiana języka

la vendetta | zemsta

la versatilità | wszechstronność

la via | ulica

la voce | głos

lanciare un appello per qc/qn | wystosowywać apel w jakiejś/czyjejś sprawie

lasciare il posto a qc/qn | ustępować miejsca czemuś/komuś

lasciare qc/qn | zostawiać coś/
kogoś

lasciare un'impronta
[+aggettivo] | zostawiać jakiś ślad

laterale | boczny

le arachidi (pl.) | orzeszki ziemne

le ricerche (in questo significato
solitamente al pl.) | poszukiwania

le risorse economiche (solitamente
al pl.) | zasoby finansowe

legato a qc/qn | związany z czymś/
kimś

leggero | lekki

lin seguito a qc | w następstwie
czegoś, po czymś

linguistico | językowy

lo scambio | wymiana

lo scioglimento di qc | rozwiązanie
czegoś

lo scrigno | szkatuła, szkatułka

lo spessore | grubość

lo spuntino | przekąska

lo stomaco | żołądek

lo strato sociale | warstwa
społeczna

lo strumento scientifico | przyrząd
naukowy

lo studioso | naukowiec, badacz

lo stuzzichino | przekąska

lo sviluppo | rozwój

Lorenzo il Magnifico | Wawrzyniec
Wspaniały

M

Madonna di Ognissanti | Madonna
z Dzieciątkiem

mancare (con questo significato
aus. essere) | brakować

manifestare la volontà di fare
qc | przejawiać chęć zrobienia
czegoś

mantenere la promessa (io
mantengo, p. pass. mantenuto,
p. remoto io mantenni, tu

mantenesti) | dotrzymywać
obietnicy

marmoreo | zrobiony z marmuru

medievale | średniowieczny

mediterraneo | śródziemnomorski

menzionare qc/qn | wspominać o
czymś/kimś

meridionale | południowy

messo assieme | połączony,
zebrany

militante in qc | czynny członek,
zaangażowany działacz w szeregach
jakiejś organizacji

millenario (pl.
millenari) | tysiącletni

miracolosamente | cudem

miscelare qc con qc | mieszać coś
z czymś

modesto | ograniczony, skromny

muovere guerra contro qn (p.
pass. mosso, p. remoto io mossi,
tu muovesti) | wypowiadać komuś
wojnę

N

nascere (p. pass. nato, aus.
essere, p. remoto io nacqui, tu
nascesti) | rodzić się, powstawać

nel corso di qc | na przestrzeni
czegoś

nel corso di qc | z biegiem czegoś
(o czasie)

nel termine proprio della
parola | we właściwym tego słowa
znaczeniu

nelle vicinanze di qc | w pobliżu,
niedaleko czegoś

nominare qn qn | mianować kogoś
kimś, wybierać kogoś na jakieś
stanowisko

non avere nulla in comune con
qn | nie mieć nic wspólnego z kimś

non resta che fare qc | nie
pozostaje nic innego jak zrobienie
czegoś

nonché | a także, jak również

noto come qc/qn | znany jako coś/
ktoś

noto | znany

O

occorre fare qc- należy coś zrobić

ogivale | *archit.* ostrołukowy

omaggiare qc/qn | oddawać hołd
czemuś/ komuś

omogeneo | jednolity

omonimo | o tym samym tytule

onesto | uczciwy

ornamentale | ozdobny

oscuro | niejasny, tajemniczy

ospitare qc/qn | gościć coś/kogoś

ottagonale | ośmioboczny

ottenere qc da qn (io ottengo,
p. remoto io ottenni, tu
ottenesti) | otrzymywać coś od
kogoś

P

P2 (Propaganda due) | nielegalna
loża paramasońska, do roku 1976
część Wielkiego Wschodu Włoch
(Grande Oriente d'Italia)

parallelo | równoległy

partecipare a qc | uczestniczyć,
brać udział w czymś

passare (in questo significato aus.
essere) | mijać (o czasie)

pasta alla Norma | specjalność
sycylijska, makaron z sosem
pomidorowym, serem ricotta i
bakłażanem

per eccellenza | w najwyższym
stopniu, w pełnym tego słowa
znaczeniu, par excellence

per far sì che [+cong.] | żeby

per l'appunto | właśnie

per mano di qn | z czyjejś ręki

per miracolo | cudem

per via di qc/qn | z jakiegoś/
czyjegoś powodu

percorrere qc (p. pass. **percorso**, p. remoto **io percorsi**, tu **percorresti**) | przemierzać coś

pericoloso | niebezpieczny

permettere a qn di fare qc (p. pass. **permesso**, p. remoto **io permisi**, tu **permettesti**) | pozwalać komuś na robienie czegoś

permettere qc a qn/a qc/qn di fare qc (p. pass. **permesso**, p. remoto **io permisi**, tu **permettesti**) | pozwalać na coś komuś /czemuś

persino | nawet, wręcz

pervaso da qc | przeniknięty czymś

piacevole | przyjemny

pittorico | malarski

piuttosto | raczej

poco distante da qc/qn | niedaleko czegoś/kogoś

pontificio (pl. **pontifici**) | papieski

porsi il problema (io **pongo**, p. pass. **posto**, p. remoto **io mi posi**, tu **ti ponesti**) | rozpatrywać, rozważać problem, zadawać sobie pytanie

portare qc alla luce | wydobywać na światło dzienne

prematureo | przedwczesny

prendere le redini di qc (p. pass. **preso**, p. remoto **io presi**, tu **prendesti**) | przejmować ster czegoś

presentare ricorso | wnosić odwołanie

primogenito | pierworodny

principale | główny

principalmente | głównie

privo di qc/qn | pozbawiony czegoś/kogoś

profondo | głęboki

pronto | gotowy

prospettico | perspektywiczny

prospiciente qc | wychodzący, z widokiem na coś

protagoniste | bohater/-ka

proveniente da qc/qn | pochodzący skądś/od kogoś

provocare imbarazzo a qn | wprawiać w zakłopotanie kogoś

prudente | ostrożny

pugliese | apulijski, dotyczący Apulii

puntare su qc/qn | stawiać na coś/kogoś

Q

qc non si fa attendere | nie trzeba długo czekać na coś

quotidiano | codzienny

R

raffigurare qc/qn | przedstawiać coś/kogoś

rapire qn (io **rapisco**) | porywać kogoś

recarsi | udawać się

reggersi (p. pass. **retto**, p. remoto **io mi ressi**, tu **ti reggesti**) | trzymać się, utrzymywać się

remoto io condussi, tu **conducesti**) | wieść jakieś życie

rendere al meglio qc (p. pass. **reso**, p. remoto **io resi**, tu **rendesti**) | oddawać jak najlepiej

rendere qc [+aggettivo] (p. passato **reso**, p. remoto **io resi**, tu **rendesti**) | sprawiać, że coś jest jakieś

restare (aus. **essere**) | pozostawać

riavere qc/qn | odzyskiwać coś/kogoś

ricamato | haftowany, wyszywany

ricoprire la carica di qn (p. pass. **ricoperto**) | pełnić jakąś funkcję

ridotto | zmniejszony, zredukowany

rientrare [a + città, in + paese] | wracać gdzieś

riferire di qc/qn (io **riferisco**) | przekazywać informację o czymś/kimś

riflettersi in qc | wyrażać się, znajdować odbicie w czymś

rilevante | znaczący, ważny

rimanere conquistati da qc/qn | zostać oczarowanym czymś

rinchiudere qc/qn in qc (p. pass. **rinchiuso**, p. remoto **io rinchiusi**, tu **rinchiudesti**) | zamykać coś/kogoś gdzieś

rinominare qc/qn | przemianować coś/kogoś

rinvenire qc (p. pass. **rinvenuto**, p. remote **io rinvenni**, tu **rinvenisti**) | odnajdywać, odkrywać coś

riportare qc | ponownie przywozić, przynosić coś

risalente a | pochodzący z (np. jakiejś epoki)

risalire a qc (io **risalgo**) | sięgać jakiegoś okresu, roku

riscuotere successo (p. pass. **riscosso**, p. remoto **io riscossi**, tu **riscuotesti**) | odnosić sukces

risolvere qc (p. pass. **risolto**, p. remote **io risolsi**, tu **risolvesti**) | rozwiązywać coś

rispetto a qc/qn | w stosunku do czegoś/kogoś

ritrattare qc | odwoływać, wycofywać coś (np. zeznanie, zarzut, oskarżenie)

riunire qc/qn (io **riunisco**) | gromadzić, łączyć coś/kogoś

riuscire a fare qc (io **riesco**, aus. **essere**) | zdołać coś zrobić, udawać się komuś coś zrobić

rivolgersi a qn (p. pass. **rivolto**, p. remoto **io mi rivolsi**, tu **ti rivolgesti**) | zwracać się do kogoś

S

scandire il ritmo di qc (io **scandisco**) | odmierzać rytm czegoś

scendere in guerra contro qn | ruszać na wojnę przeciwko komuś

scomparire (io **scompaio**, p. remote **io scomparvi**, tu

scomparisti, p. pass. scomparso, aus. essere | znikać, zaginać

scomparire nel nulla (io scompaio, p. remoto io scomparvi, tu scomparisti, p. pass. scomparso, aus. essere) | rozptylać się w powietrzu

sconosciuto | nieznan

scoprire qc/qn (p. pass. scoperto) | odkrywać coś/kogoś

sebbene [+ congiuntivo] | chociaż

sedersi (io mi siedo, p. remoto io mi sedetti/sedei, tu ti sedesti) | siadać

segnare l'inizio di qc | wyznaczać początek czegoś

senz'altro | bez wątpienia

senza dubbio | bez wątpienia

senza l'aiuto di qc/qn | bez pomocy czegoś/kogoś

sepolto in qc | pochowany w czymś/gdzieś

seppure | aczkolwiek, chociaż

serale | wieczorny

serio | powaźny

significativo | znaczący

smorzare qc | ostabiać, stłumiać coś

soddisfare i bisogni di qc (p. pass. soddisfatto, p. remoto io soddisfecì, tu soddisfacesti) | zaspokajać potrzeby czegoś

s sofisticato | wyszukany

solamente | tylko, jedynie

solitamente | zwykle

sopraelevato | nadziemny, nadbudowany

soprannominare qc/qn qc/qn | nadać czemuś/komuś jakiś przydomek, pseudonim

sorgere (aus. essere, p. pass. sorto, p. remoto io sorsi, tu sorgesti) | wznosić się

sorprendente | zaskakujący

sorridente | uśmiechnięty

sorseggiare qc | popijać, sączyć coś

sostenere qc (io sostengo, p. remoto io sostenni, tu sostenesti) | twierdzić coś

sostituirsi a qc/qn | zajmować czyjeś miejsce, zastępować coś/kogoś

sotto la guida di qn | pod kierownictwem kogoś

sottovalutare qc/qn | nie doceniać (wagi/skali/znaczenia) czegoś/kogoś

spadroneggiare | panoszyć się

spegnere qc (io spengo, p. pass. spento, p. remoto io spensi, tu spegnesti) | gasić, wyłączać coś

spendere (p. pass. speso, p. remote io spesi, tu spendesti) | wydawać (o pieniądzech)

spettare a qn | należeć do kogoś, leżeć w czyjejs gestii

spiegare qc a qn | tłumaczyć coś komuś

spietato | bezlitosny

spostarsi | przemieszczać się

stabilirsi [a + nome della città, in + nome del paese, in un posto] | osiedlać się gdzieś

stando a qc/qn | według czegoś/kogoś, zgodnie z czymś/kimś

stare in piedi (io sto, aus. essere, p. pass. stato, p. remoto io stetti, tu stesti) | stać

stare in qc | polegać na czymś

stretto | wąski

stringere alleanza con qn (p. pass. stretto, p. remoto io strinsi, tu stringesti) | zawierać przymierze z kimś

stringere amicizia con qn (p. pass. stretto, p. remoto io strinsi, tu stringesti) | nawiązywać przyjaźń z kimś

su commissione di qn | na zlecenie kogoś

su ordine di qn | na zlecenie, rozkaz kogoś

subire un attentato (io subisco) | być ofiarą zamachu

successivamente | następnie

suscitare la gelosia di qn | wzbudzać czyjąs zazdrość

suscitare scalpore | wywoływać szum, sensację

sussurrare all'orecchio a qn | szeptać komuś do ucha

svariato | różny

sviluppare qc | rozwijać, wykształcać coś

svilupparsi su X piani | rozciągać się na iluś piętrach

svolgere un ruolo (p. pass. svolto, p. remoto io svolsi, tu svolgesti) | pełnić jakąs funkcję

T

tale | pewien, jakiś

tenere a mente qc (io tengo, p. remote io tenni, tu tenesti) | pamiętać o czymś

tenere qn prigioniero (io tengo, p. remoto io tenni, tu tenesti) | więzić kogoś

terminare con qc | kończyć się czymś

terminare | kończyć się

Tondo Doni | Doni Tondo, Święta Rodzina z małym św. Janem

tramare contro qc/qn | knuć przeciwko czemuś/komuś

tramite qc/qn | za pomocą czegoś/poprzez kogoś

trarre origine da qc (io traggo, p. pass. tratto, p. remoto io trassi, tu traesti) | pochodzić od czegoś

trasferire qc/qn | przenosić coś/kogoś

trasferirsi | przeprowadzać się

traslare | przenosić (o zwłokach)

trattarsi di qc/qn | chodzić o coś/kogoś

trovarsi in posizione subordinata rispetto a qc/qn | znaleźć się w pozycji podporządkowania, niższej względem czegoś/kogoś

tu permettesti | pozwalać komuś na coś/ komuś na zrobienie czegoś

tutt'altro che | w ogóle nie, wcale nie

tuttavia | jednak

tuttora | do dzisiaj, po dziś dzień

U

ufficializzare qc | zatwierdzać coś oficjalnie, formalizować coś

uguale | jednakowy, równy

un tempo | kiedyś

una sorta di qc | pewien rodzaj czegoś

unico | jedyne, wyjątkowe

utilizzato | używany

V

va da sé che | rozumie się samo przez się, że

vale la pena fare qc (p. pross. È valse la pena, p. remoto valse la pena) | warto coś zrobić

valere qc a qn (io valgo, aus. essere, p. pass. valso, p. remoto: io valsei, tu volesti) | *przen.* przynosić coś komuś (np. sławę, nagrodę)

variare | zmieniać się

variegato | różnorodny

vasariano | od nazwiska architekta Giorgia Vasariego

vasto | rozległy, ogromny

venire a sapere qc | dowiadywać się czegoś

vigere | obowiązywać

vincente | zwycięski

visitabile su richiesta | możliwy do odwiedzenia na prośbę, wniosek

volgere in favore di qn (p. pass. volto, p. remoto io volsi, tu volgesti) | odwracać się na czyjąś korzyść

volutamente | celowo

vuoto | pusty